

Zespół dworski i folwarczny z 1830 r.

Współrzędne: Szerokość - 52.077469, Długość - 23.126596

Dzisiejsza Roskosz to prawdopodobnie dawny folwark wsi Hrud należący w XVI wieku do włości brzeskiej, która od 1579 roku należała do Radziwiłłów. Aż do drugiej połowy XVII wieku folwark ten prawdopodobnie nosił nazwę Hrud a jego kompozycja podporządkowana była względem gospodarczym i nie miała elementów ozdobnych.

W drugiej połowie XVII wieku folwark objęła Katarzyna z Sobieskich Radziwiłłowa, siostra Jana III Sobieskiego. W tym okresie folwark został całkowicie przebudowany w duchu barokowym i nabrał cech reprezentacyjnych. Z uwagi na bogaty wystrój budowli i ogrodów nadano mu wówczas nazwę- Roskosz.

Do roku 1787 folwark został bardzo zaniedbany.

Rozplanowane założenie ukształtowało się w zasadniczych elementach w XVIII wieku. Do założenia prowadziła wówczas z Białej długa aleja a przez most na obecnej rzece Klukówce wjeżdżało się na dziedziniec przed pałacem. Na północ od pałacu mieścił się obszerny ogród kwaterowy. Drugi, mniejszy ogród usytuowany był na wschód od pałacu i dziedzińca. Na wschód i północ od ogrodu pałacowego znajdowały się zabudowania gospodarcze otoczone od zachodu olszyną. Część zabudowań gospodarczych otaczała podwórza położone na zachód od ogrodu pałacowego. Na wschód od ogrodów, wzdłuż rzeki ciągnął się obszerny zwierzyńiec leśny. Między zwierzyńcem a ogrodami znajdują się trzy stawy połączone z rzeką. W skład założenia wchodziły trzy ogrody użytkowe ulokowane na północ od części gospodarczej i na wschód od dwóch stawów (również zachowane, położone na północ od ogrodu pałacowego, na wschód od zabudowań gospodarczych). Po roku 1794 posiadał w zastawnej posesji dzierżawnej Teodor Michałowski. Dokonał on przebudowy założenia i wznosił szereg zabudowań. W tym czasie powstał drewniany budynek mieszkalny, drewniana kuchnia i lodownia, niewielki lamus, wkopany w ziemi sklep warzywny, spichlerz postawiony na drewnianych palach, browar, chlewy na trzodę chlewną i ptactwo, młynnica, gumno, obora, psiarenka, studnia ocembrowana, ogród fruktowy z dziką promenadą. Przy browarze znajdowała się sadzawka a w niej szczupaczki, okonie i płocie.

W 1822 roku Roskosz została sprzedana wraz z wsią Hrud Teodorowi Michałowskiemu. Po nabyciu dóbr przystąpił on do przebudowy założenia folwarcznego. Prawdopodobnie w latach 30-tych wzniesiono obszerny, neogotycki, murowany pałac - usytuowany frontem na północ, odwrotnie niż stojący tu wcześniej pałac XVII-czny. Na miejscu dawnych ogrodów kwaterowych i części zwierzyńca założono park angielski a wokół wyremontowanych stawów przeprowadzono drogi spacerowe obsadzone drzewami. Skład roślinności parkowej był bardzo bogaty .Sadzono gatunki krajowe drzew i krzewów oraz gatunki egzotyczne np.: tulipanowiec. Projektantem założenia był Franciszek Jaszczold. W tym czasie wzniesiono też neogotycką stajnię i liczne budynki gospodarcze, przeprowadzono nową drogę dojazdową obsadzoną lipami (istnieje do dziś).

W latach 70-tych XIX wieku pisano o założonej w Roskoszy przez Michałowskich kompozycji. Powstał obszerny angielski ogród a na gruzach dawnego wzniesiono pałacyk, który wrzał od życia towarzyskiego.

W 1842 roku dobra Roskoszy przeszły przez małżeństwo w dom Łubieńskich, którzy znakomicie na nich gospodarowali (założono m.in. obszerne sady jabłoniowe).

Do 1941 roku założenie nie uległo większym zniszczeniom. W czasie okupacji niemieckiej majątek dobrze prosperował, właściciel nabył nawet w tym czasie traktor.

Zespół dworski i folwarczny z 1830 r.

Po wkroczeniu wojsk radzieckich w 1944 roku Karscy zostali wywiezieni na wschód a majątkiem administrował do 1949 roku Państwowy Zarząd Nieruchomości Ziemi w Lublinie. W tym czasie mieściła się w pałacu szkoła podstawowa.

W 1949 roku powstaje w Roskoszy PGR. W pałacu mieściła się administracja i przedszkole dla dzieci pracowników PGR-u.. Przedszkole po pewnym czasie zostaje zlikwidowane a w jego miejsce powstają a mieszkania W latach 70-tych przeprowadzono remont założenia.

W 1975 roku przekazano część terenu Wojewódzkiemu Ośrodkowi Postępu Rolniczego, który prowadził tu pasiekę.

W 1999 roku Zespół Dworsko-Parkowy został przejęty przez Ochotnicze Hufce Pracy, które na przestrzeni 2 lat, odrestaurowały obiekty i rozpoczęły modernizację zabytkowego parku. Powstało Europejskie Centrum Kształcenia i Wychowania.

Informacje pochodzą ze strony www.roskosz.pl

Zespół dworski i folwarczny wpisany jest do rejestru zabytków pod nr: A/196 z 13.02.1967 i z 5.12.1983:

- dwór, 1830
- stajnia, 1830
- park z aleją dojazdową, 2 poł. XIX
- gorzelnia, 1888
- 2 magazyny, 1888
- obora 1888